

7. Besedilne naloge premega in obratnega sorazmerja

Z mojstrom do znanja:

- kako prepoznaš vrsto sorazmerja,
- kako rešiš besedilno nalogo premega oziroma obratnega sorazmerja.

Postopek reševanja besedilne naloge:

- nalogo prebereš z razumevanjem,
- prepoznaš in poimenuješ količini, ki nastopata v nalogi,
- ugotoviš medsebojno odvisnost obeh količin,
- izbereš način reševanja,
- izračunaš vrednost neznanne količine,
- zapišeš odgovor, ki ustreza besedilu.

Vaja dela mojstra

1. Gašper plača 5 € za štiri enake sličice. Naredi preglednico in odgovori na vprašanja.

- Koliko bi plačal za eno sličico?
- Koliko bi plačal za tri sličice?
- Koliko sličic lahko kupi, če ima 7,50 €?

Reševanje:

Odg.: a) _____

b) _____

c) _____

2. Traktorist potrebuje 24 ur, da preorje vse svoje njive. Naredi preglednico in odgovori na vprašanja.

a) V kolikšnem času bi iste njive preoralo pet traktoristov?

4,8 h

b) Koliko traktoristov potrebujemo, če želimo, da so njive preorane v osmih urah?

3 traktoristi

Reševanje:

Več traktoristov bi njivo preoralo v **krajšem** času → **OBRTNO SORAZMERJE**

Št. Traktoristov	1	5	3
Čas oranja (h)	24	4,8	8

$\cdot 5$ $\cdot 3$
 $: 5$ $: 3$

3. Za štiri tablice čokolade plačamo 6,20 €.

a) Koliko bi plačali za eno tablico čokolade?

b) Koliko tablic čokolade bi dobili za 10,85 €?

Reševanje:

4. Avtomobil porabi za 128 km dolgo pot osem litrov bencina.

a) Koliko litrov bencina bi porabil na 100 km dolgi poti?

6,25 litra

b) Kako dolgo pot bi prevozil s 25 l bencina?

400 km

Reševanje:

Za **krajšo** pot porabi **manj** bencina → **PREMO SORAZMERJE**

Pomagajmo si s **križnim računom**:

a)
$$\begin{array}{l} 128 \text{ km} \dots \times \dots 8 \text{ l} \\ 100 \text{ km} \dots \dots \times \end{array}$$

$$128 \cdot x = 100 \cdot 8 = 800 \quad /: 128$$

$$x = 6,25 \text{ litra}$$

b)
$$\begin{array}{l} 128 \text{ km} \dots \times \dots 8 \text{ l} \\ x \dots \dots \times \dots 25 \text{ l} \end{array}$$

$$8 \cdot x = 128 \cdot 25 = 3200 \quad /: 8$$

$$x = 400 \text{ km}$$

5. V koliko dneh bi 12 dečkov opravilo delo, ki ga sicer opravi osem dečkov v šestih dneh, če vsi delajo enako hitro?

Več dečkov bo neko delo opravilo v **krajšem** času. → **OB RATNO SORAZMERJE**

Pomagajmo si z **vzporednim računom**:

8 dečkov $\overline{\hspace{2cm}}$ 6 dni

12 dečkov $\overline{\hspace{2cm}}$ x

$$12 \cdot x = 8 \cdot 6 = 48 \quad /: 12$$

$$x = 4 \text{ dni}$$

6. Sara in Jan popljeta skupaj dva litra mleka na dan. Domačo zalogo popljeta v šestih dneh. V koliko dneh bi izpraznili zalogo mleka, če bi prišel k njima na počitnice Rok, ki poplje en liter mleka na dan?

Reševanje:

7. Iz 96 kg svežih sliv dobimo 20 kg suhih.

- a) Koliko kilogramov svežih sliv potrebujemo, da dobimo 55 kg suhih sliv?
b) Koliko kilogramov suhih sliv dobimo iz 144 kg svežih?

8. Obroč z obsegom 250 cm se na določeni poti zavrti 40-krat.

- a) Kolikokrat se bo na tej poti zavrtel obroč z obsegom 2 m?
- b) Kolikokrat se bo na tej poti zavrtel obroč z obsegom 4 dm?

Reševanje:

9. V dveh urah in 12 minutah avtomobil prevozi 187 km.

- a) Koliko kilometrov prevozi v eni uri, če vozi ves čas enako hitro?
- b) V kolikšnem času bi prevozil 459 km, če bi vozil ves čas enako hitro?

10. Mizar iz drevesnega debla nažaga 18 desk debeline 25 mm.

- a) Koliko takih desk bi nažagal iz istega debla, če bi bile deske debele 4,5 cm?
- b) Kako debela bi bila posamezna deska, če bi nažagal 25 desk?

Reševanje:

11. Agencija je razpisala izlet. V avtobusu je prostora za 50 ljudi. Pri polni zasedenosti avtobusa bi vsak udeleženec za prevoz plačal 6 €.

- a) Koliko ljudi se je peljalo, če je vsak plačal 7,50 €?
- b) Koliko ljudi bi se moralo prijaviti na izlet, če bi želeli, da vsak plača le 6,25 €?

12. Iz vrtine priteče v štirih urah 260 l vode.

- a) Koliko hektolitrov vode priteče v enem tednu, če voda teče ves čas enakomerno?
- b) V koliko dneh bi priteklo 468 hl vode, če teče ves čas enakomerno?

Reševanje: